

Slóða fyri eftirskúla í Hvalba

Hvalbiar Bygðaráð heldur fast um avgerðina at broyta byggisamtyktina so at ætlaði eftirskúli kann byggjast við fótbólsvøllin og Roynhøllina. Bygðaráðið samtykti fyrr í ár at broyta byggisamtyktina, so at skúlin kann byggjast á stykkinum, men síðani hava 12 hvalbingar skrivað undir mótmæli ímóti at hetta verður gjørt. Í gjárkvøldið viðgjörði Bygðaráðið ætlanina endaliga og samtykt varð at halda fast um ætlanina at broyta byggisamtyktina so at eftirskúlin kann byggjast á umrødda økinum. Men Innlendismálaráðið skal nú góðkenna, at byggisamtyktin veður broytt og hagar er málið nú sent, saman við mótmælinum frá teimum 12 hvalbingunum.

Nýggjur varaskúlastjóri á Oyrarbakka

1. september tekur Jens Pauli G. Nolsøe, lærari í Felagsskúlanum, við sum varaskúlastjóri í Felagsskúlanum á Oyrarbakka. Felagsskúlastýrið hjá Eiðis kommunu og Sunda kommunu hava samráð við skúlastjóran sett Jens Paula sum varaskúlastjóra frá 1. august. Jens Pauli G. Nolsøe, ið hevur verið lærari í skúlanum síðani august 2004, hevur áður m.a. verið deildarleiðari í P/F Føroya Tele í tíðarskeiðinum 1998 – 2004.

Fróðskaparsetrið vil síggja gjøgnum basaltið

Við stuðli frá oljufeløgum og Granskingarráðnum hevur Fróðskaparsetrið sett kikaran á ferðingarmynstrið hjá seismikki í basalti. Í hesum døgum seta tey seismiskar mátistøðir upp á vestaru síðu á Streymoynni, og um fáar dagar verður Magnus Heinason gjørdur um til seismikkskip

GRANSKING

Jan Müller
jan@sosialurin.fo

Útsýnið yvir á Koltur og Hestoydna er vakurt hendan dagin, har tey standa millum Gomlurætt og Velbastað við sínum jarðfrøðiligu mátitólum. Við síðuna av teimum er eitt hol grivið í jørðina, har mátitól er sett niður, sum skal máta seismiskar bylgjur. Eitt annað hol er grivið við síðuna av aftur til ein akkumulator, sum skal veita streym til seismiska mátitólið. Sum rosinar í pylsuendanum stendur ein steyni við antenu, sum matar GPS frá fylgisveinum.

- Hetta er ein seismisk mátistøð, eitt sokallað fleir-komponenta seismometur, ið skal máta seismikkinn, sum verður skotin frá Magnusi Heinason um fáar dagar, greiðir Hilmar Simonsen okkum frá.

Hann er útbúgvinn jarðfrøðingur og er nú Ph.D.-lesandi á Fróðskaparsetrinum, og verkætlanin hann arbeiðir við snýr seg millum annað um at finna betri seismiskar mátihtættir í økjum við nógvum basalti.

Um fáar dagar verður fiskirannsóknarskipið Magnus Heinason gjørt um til seismikkskip, og tá skulu

20 tílíkar mátistøðir standa klárar á vestaru síðu á Streymoynni og Vágoynni. Tá Magnus Heinason hevur fingið neyðugu útgerðina setta umborð verður kósinn sett gjøgnum Vestmanna-sund, Skopunarfjørð, Tangafjørð og móguliga eisini til Suðuroyar.

Meiri vitan til vitan

Verkætlanin kallast "GlyVeST" og er stytting fyri "Glyvursnes-Vestmanna-Seismic-Tie". Boringar eru áður gjørdar í Vestmanna og á Glyvursnesi, og hendan verkætlanin snýr seg um at sambinda hesar báðar boringarnar við seismikki.

- Fyri at siga tað stutt, so vilja vit fáa meiri vitan um, hvussu seismiskar bylgjur uppføra seg í basaltfláum. Fleiri verkætlanir hava frammanundan sett kikaran á sama evni, og hendan hjá okkum byggir víðari á eina av teimum.

- Við gransking fært tú meiri vitan, men óansæð hvussu nógv tú granskar, so fært tú ikki svarað øllum spurningum, men tú fært meiri vitan til vitan, sigur Hilmar Simonsen.

Hann er einasti føroyingur sum so, ið er beinleiðis knýttur at vísindaliga partinum av hesi verkætlanini. Men á Fróðskaparsetrinum eru eisini tveir útlendingar sum báðir búgva í Føroyum, sum arbeiða við somu verkætlan. Harafurta eru fólk frá universitetinum í Cambridge og frá GEUS í Keypmannahavn knýtt at verkætlanini.

Miðfláir tynast suðureftir

Kanadiumaðurin Jim Brown flutti til Føroya fyri tveimum árum síðani, tá hann fekk starv á Fróðskaparsetrinum. Hann kom tá úr Noregi, har hann hevði starvast í nørur ár frammanundan. Hann er professari í

Hilmar Simonsen (h.m.) testar, um seismiska mátistøðin virkar sum hon skal. V.m. eru Jim Brown, professari á Fróðskaparsetrinum, sum er vegleiðari hjá Hilmar, og í bakgrundini Julia Kingsbury, ið lesur jarðfrøði á universitetinum í Cambridge.

Mynd: Jens Kristian Vang

jarðalisfrøði og er tann, sum hevur fingið hetta hugskotið at sambinda Glyvursnes boringina við Vestmanna boringina.

Ein av orsøkunum til hugskotið var, at boringarnar í Vestmanna og Glyvursnesi hava givið ábendingar um, at munur er á tjúkdini á miðfláunum í Vestmanna og á Glyvurnesi, so at tær í Vestmanna eru uml. 1400 metrar til tjúkdar, meðan tær á Glyvursnesi eru uml. 1050 metrar til tjúkdar. Tað eru millum annað hesin tjúkdarmunurin á 350 metrar, sum seismikkurin antin skal vátta ella avsanna.

Oljufeløg og Granskingarráðið stuðla

Men høvuðsmálsetningurin við hesi verkætlanini er at

fáa meiri vitan til vega um, hvussu seismikkur spjaðir seg í einum basalháslettá, sum Føroyar eru partur av. Føroyar eru sum kunnugt bygðar upp av nógvum basaltfláum, og millum fláirnar eru ofta lög av royðugróti og ymsum legugrýti, og tað eru hesi skiftandi lögini sum gera tað torført at spáa um, hvussuseismiskubylgurnar spjaða seg.

- Við at máta seismisku signalini bæði á landi og sjógvi, so hava vit eitt betri grundarlag at arbeiða út frá, enn um seismikkurin bert varð máldur aðrastaðni, sigur Hilmar Simonsen.

Saman við hinum lutakarunum í GlyVeST vónar hann, at verkætlanin fer at gera sítt til, at lættari verður at síggja ígjøgnum basaltið

í framtíðini. Við at økja um hendan kunnleikan, so fáa sponsorarnir av verkætlanini, sum eru oljufeløgini, eisini betur amboð til at leita eftir olju og gassi við Føroyar.

Umframt oljufeløg so stuðlar Granskingarráðið eisini hesi verkætlanini.

Stutt um seismikk

Seismiskar mátingar er nýtsla av ljóðbylgjum, ið antin verða sendar av menniskjum gjøgnum jørðina ella framkallaðar av jørðini sjálvari við jarðskjálvtum. Ferðin á ljóðbylgjunum er tengd at tilfarinum, sum bylgjurnar ferðast ígjøgnum. Til dømis er tað kent, at ljóðbylgjur ferðast við 330 metrum um sekundið gjøgnum luft og

umleið 1500 metrum um sekundið gjøgnum vatn. Somu bylgjur ferðast við umleið 5000 metrum um sekundið gjøgnum granitt. Tá seismiskar bylgjur verða sendar gjøgnum jørðina verða tær reflekteraðar, har sum tilfarið í jørðini broytist. Hesar reflektiónir eru grundarlagið undir teimum tulkningum av undirgrundini, sum jarðfrøðingurin ger. Seismikkur verður bæði brúktur í olju- og námsíðnaðinum og í vísindaligum høpi.